

Dk. Kyle Dunham, Job, Elifazi 2

© 2024 Kyle Dunham na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Kyle Dunham katika mafundisho yake juu ya Elifazi, mwenye hekima mcha Mungu katika Ayubu. Hiki ni kipindi nambari mbili, Theodicy ya Hekima ya Elifazi katika Mukladha wa Mashariki ya Karibu ya Kale na Maandiko.

Katika hotuba yetu ya awali, tulimtaazama Elifazi katika mukladha wa Edomu na hasa mapokeo ya hekima ya Waedomu.

Katika mhadhara huu, tunataka kuangalia kwa uwazi zaidi baadhi ya kanuni hizo kuu ambazo zilijumuisha theolojia yake, mtazamo wake wa hekima, na kuangalia maandiko muhimu katika kitabu cha Ayubu ambapo anazungumzia hali ya Ayubu na kujaribu kumleta mahali pa azimio ili kumridhisha Mungu na kutubu dhambi zake. Na hivyo, mimi muhtasari wa mbinu Elifazi kwa theodicy ambayo ni kupatanisha mateso ya haki na haki ya Mungu chini ya vichwa vitatu. Ya kwanza ni theolojia ya kulipiza kisasi, theolojia ya kulipiza kisasi.

Kuna idadi kadhaa ya uwiano kati ya kitabu cha Ayubu na hekima ya kale ya Mashariki ya Karibu. Kwa mfano, kanuni ya kulipiza kisasi ilikuwa muhimu kwa mtazamo wa kifalsafa wa Mesopotamia ya kale. Katika mawazo ya watu wa kale, hapakuwa na shaka juu ya kuwepo kwa miungu ya miungu yao na jinsi miungu hiyo ilivyotawala wanadamu.

Badala yake, mapambano ya kiitikadi, ambayo yalizia maandishi ya kale ya hekima ya Mashariki ya Karibu, yalikuwa yakijaribu kuunganisha uelewaji wa daraka la Mungu na uchunguzi kuhusu kutopatana kwake katika utendakazi wake. Kwa maneno mengine, haikuonekana kufanikiwa kila wakati katika maisha ya watu, kanuni hizi za kulipiza kisasi. Van Torn anasema hivi, kilicho hatarini katika maandishi ya theodicy ya Mesopotamia ni uhalali wa mtindo wa kulipiza kisasi na dhana ya uungu ambayo inamaanisha.

Mtazamo wa Mesopotamia ulikuwa na mtazamo fulani wa hatima katika msingi wake. Buccellati anabainisha, kwamba hatima si Mungu wa kibinafsi, bali ni marejeleo ya mwisho katika kuweka tabia ya miungu. Na kwa hivyo, hii mara nyingi iliwekwa chini ya neno la Sumeri, mimi, ambalo Walton anasema lilirejelea sifa hizi za udhibiti.

Walton anasema hivi, kulingana na kanuni ya kawaida ya kale ya Mashariki ya Karibu ya kufanana, miungu ilipita wanadamu kwa nguvu, maisha marefu, uzuri, ukubwa, na hamu ya kula, lakini hisia na maadili yao yanafanana na ya watumishi wao wa kibinadamu. Tunaweza kuona hili katika maandishi kadhaa kutoka Mashariki ya Karibu ya kale ambayo yanazungumza juu ya miungu na jukumu lao katika suala la

kuagiza tabia ya kibinadamu. Kuna maandishi moja ambayo yametajwa kwenye mistari hii, Hadithi ya Ere.

Kabla ya hapo inasema katika maandishi haya, inuka Ere kwa kuiharibu nchi, jinsi akili yako itakavyofarijika, moyo wako utafurahi sana. Viungo vya Ere vimechoka kama vile vya mtu asiyeweza kulala. Niamke? Niendeleo kusema uwongo? Anashangaa silaha zake, anasema, kaeni kwenye racks, kwa mashujaa wa Sibiti wasio na mpinzani rudi kwenye viti vyako hadi umwamshe, Ere atalala chumbani kwake.

Ere hupata shangwe, uchovu, kutofanya maamuzi, na raha kwa njia sawa na wanadamu. Katika eneo la kulipiza kisasi, mtu anajenga dhana hii ya kufanana na kusesitiza zaidi kwamba miungu na wanadamu vile vile wanashiriki katika kuthamini kanuni za kijamii, ambazo zinahusisha maadili ya wema kwa wengine, hasa wale wa tabaka la chini au vyeo kuliko yeye mwenyewe. Hili, kwa mfano, linaonekana katika mabaraza ya hekima ya Babeli ambamo malipo kulingana na matendo yanachukuliwa kuwa yanatokana na tathmini ya kimaadili ya miungu, hasa Shamash, ambaye anawajibika kwa usimamizi wa haki.

Inasema hivi, usiwatukane walio chini. Usiwadharau kidemokrasia. Kwa hili, Mungu wa mtu hukasirika.

Haipendezi kwa Shamash ambaye atamlipa ubaya. Kwa hiyo, miungu hiyo ilithamini utoaji wa misaada kwa wenye huzuni lakini hawakukubali dharau kuelekea wenye uhitaji. Raha au kukataa ni nguzo mbili, ambazo humsukuma mungu kuchukua hatua.

Kwa hiyo, ilikuwa ni wajibu kwa mwanadamu kuoanisha tabia yake na yale yaliyokuwa yanampendeza Mungu wake. Na kutokana na ufahamu huu, kanuni ya kulipiza kisasi inafuata. Ikiwa mtu anateseka, Mungu huchukizwa.

Mtu akipewa thawabu, Mungu hufurahi. Uchunguzi wa kibinafsi unakuwa njia ambayo mtu anatathminiwa kuwa anampendeza au kutompendeza mungu. Van Toren anasema hivi, kwa mujibu wa theolojia ya kimapokeo ya wasomi wa Mesopotamia, fundisho la kulipiza kisasi ni sheria ya asili, kwa kusema, ambayo haihitaji tendo la kufichuliwa kwa upande wa miungu.

Badala yake inaweza kutazamwa kutoka kwa uchunguzi, ufafanuzi, na uvumi juu ya kanuni ya kufanana. Kwa hivyo, hukumu ya thamani iliyowekwa na mungu juu ya tabia ya mtu ilionekana katika hali ya nje ya maisha ya mtu. Wale walio na furaha na mafanikio wametuzwa na mungu.

Wale waliokata tamaa na wanaoteseka wameadhibiwa. Hali hii ya kulipiza kisasi vile vile inasisitiza mengi ya mtazamo wa hekima uliotangazwa na marafiki wa Ayubu, hasa Elifazi, ambaye ndiye mhusika mkuu na mshauri mkuu katika kumjibu Ayubu.

Kanuni hizi za hekima ya kale ya Mashariki ya Karibu zimejumuishwa katika shauri lake.

Kwa mfano, mapema, Elifazi alitoa sauti hiyo katika hotuba yake ya kwanza. Katika Ayubu 4 :6-8, anasema, je, hofu yako kwa Mungu si tumaini lako na uadilifu wa njia zako tumaini lako? Kumbuka ni nani ambaye hakuwa na hatia aliyewahi kuangamia au wanyoofu walikatiliwa mbali wapi? Kama nilivyoona wale wanaolima uovu na kupanda taabu huvuna hivyo. Kifungu hiki kinatoa kiini cha fundisho la kuadhibu la Elifazi.

Hapa mtu anaweza kutambua katika uchunguzi wa Elifazi wote wawili kama uamuzi wa uamuzi wa thamani, asema, kama nilivyoona, na vilevile uhusiano kati ya tendo na matokeo, ni nani ambaye hakuwa na hatia aliyewahi kuangamia. Walimao uovu huvuna hayo hayo. Umuhimu wa uchunguzi wa kibinafsi na fasiri ya Elifazi ya taabu ya Ayubu inakuwa dhahiri hasa kwenye umalizio wa hotuba yake ya kwanza.

Katika Ayubu 5:27, Elifazi anasema, tazama, hili tumelichunguza. Ni kweli. Sikia na ujue kwa faida yako mwenyewe.

Katika hotuba hii ya pili, Elifazi anatoa mazungumzo marefu na fasaha kuhusu malipizi yanayolipwa kwa mtenda maovu. Anatumia mlinganisho kutoka kwa vita na njaa kuelezea ukiwa kamili wa mtenda maovu. Anajumlisha hali ya waovu kwa njia hii, kwa maana kundi la wasiomcha Mungu ni tasa.

Moto unateketeza mahema ya hongo. Wanachukua mimba ya taabu na kuzaa mabaya. Mimba yao huandaa udanganyifu.

Kwa hivyo, maangamizo yanayokuja ya mwovu hayawezi kuondolewa. Katika hotuba yake ya mwisho, Elifazi anatumia kanuni hii ya kulipiza kisasi upande mmoja. Ayubu yuko katika uchungu kwa sababu ya dhambi yake.

Elifazi anasema hivi, je, uovu wako si mwingi? maovu yako hayana mwisho. Hata hivyo anamgeukia Ayubu na kutoa tumaini kwamba ikiwa atamrudia Mungu, mema yatakuja kwa sababu wenye haki wanapata thawabu. Anasema hivi katika mstari wa 21 hadi 23 wa hotuba yake ya mwisho, kukubaliana na Mungu na kuwa na amani.

Kwa hiyo, mema yatakujia. Pokea mafundisho kutoka kinywani mwake na maneno yake yaweke moyoni mwako. Ukirudi kwa Mwenyezi, utajengwa.

Hivyo, tunaweza kuona kwamba katika ufahamu wake wa kulipiza kisasi, Elifazi anatia ndani kanuni nyingi zilezile zinazopatana na maoni ya Mesopotamia, kwamba miungu hulipa mema au mabaya katika tabia inayoonekana kwa upande wa mgonjwa. Kundi la pili zaidi ya theolojia ya kulipiza kisasi itakuwa ni kutuliza kwa njia ya maongezi ya Mungu, kutuliza kupitia maongezi ya Mungu. Eneo jingine la

mapatano kati ya mtazamo wa Elifazi na ule wa hekima ya Mesopotamia ni matumizi ya maombi ili kujiondolea uovu na kupata tena upendeleo wa mungu.

Huko Mesopotamia, fomula hizi za maombi zilichukua namna ya mafumbo, ambayo yalisemwa kwa sauti na mtaalamu wa kidini ili kukomesha uovu ambao ulikuwa umempata mwathirika ili kumtakasa kideesturi. Sala au dua zilikuwa njia ya kupata tena kibali cha miungu. Mshauri katika Theodicy ya Babeli anamwonya mwenye kuteseka kwa njia hii, tafuta upepo wa fadhili wa mungu. Ulichopoteza kwa mwaka, utakilipa kwa muda mfupi.

Mojawapo ya mfululizo mashuhuri wa ukafiri katika Mashariki ya Karibu ya kale ni Tamthilia za Sherpu. Na haya yanawekwa wakati mwenye kuugua hajui amemuudhi vipi mungu au utaratibu wa dunia uliopo.

Ili kukabiliana na hali yake mbaya, mgonjwa anapaswa kutoa au kufafanua orodha ndefu ya dhambi zinazowezekeka, kuanzia ukiukaji wa miiko ya kidini hadi ukiukaji wa kanuni za maadili za jamii. Mhasiriwa pia anaongeza maombi ya kuachiliwa kutoka kwa viapo bila kukusudia, ambavyo vinaweza kuwa vilileta nguvu mbaya za uchawi dhidi yake. Msomi mmoja amesema hivi, cha kufurahisha ni kwamba haki zinapoelezwa, makosa yote yanayowezekeka yanaorodheshwa kuwa yamefutwa na haki hizo.

Ni dhahiri kwamba mwathirika anayehitaji huduma hizi hajafanya makosa mengi. Dhamira iliyoenea badala yake ni kutojua ni kosa gani mtu amefanya, au ni uovu gani anao hatia. Anaorodhesha tu uwezekano wote.

Katika dua hiyo, mwenye kuteseka anakubali hatia yake mbele ya mungu na kutojua kwake kosa hilo. Katika Sherpu Incantation, mgonjwa anasema hivi, au kuhani badala yake, hajui ni uhalifu gani dhidi ya Mungu. Hajui ni dhambi gani dhidi ya mungu wa kike.

Alimdharau Mungu. Alimdharau mungu wa kike. Dhambi zake ni juu ya miungu yake.

Makosa yake ni dhidi ya mungu wake wa kike. Baada ya kutaja dharau hii isiyotarajiwa ambayo amepokea kutoka kwa mungu, mgonjwa anaendelea kukiri orodha ya dhambi zilizofanywa dhidi ya watu wengine. Ingawa ni hakika kwamba kwa kweli, hakufanya matendo haya yote, anayataja kama dhambi za kibinafsi.

Anakiri ugomvi wa familia na chuki, uwongo, biashara ya udanganyifu, kuondoa alama za mipaka, unyang'anyi, uasherati, mauaji, ukandamizaji wa wahitaji, masengenyo, uchawi, ukiukaji wa miiko ya kidini, kupuuza miungu, ukaidi wa kisiasa, na kuvunja nadhiri. Anasema mambo kama vile, alichukua pesa ambazo hazikumstahili. Alimnyima urithi mwana halali.

Akavaa nguo za jirani yake. Hakuva kijana akiwa uchi na kadhalika. Udanganyifu huo unaisha kwa wito kwa miungu zaidi ya 50 katika Pantheon ili kuachilia uovu, ikifuatiwa na ombi la mwisho kwa Mungu na mungu wa kike.

Mfano unaofanana na huo ungekuwa Siri za Dinger Shadiba, ambazo ni mfululizo wa simanzi ambazo zilihusishwa kumtuliza Mungu mwenye hasira. Lambert anasema madhumuni ya haya ni haya. Anasema uhakika wa maombi haya kwa kila hali unatokana na balaa au mateso ya mzungumzaji.

Inafikiriwa kuwa hii ilikuwa imetokea na kwamba Mungu wa kibinafsi alikasirika. Hasira yake basi ilibidi kutulizwa. Mgonjwa tena, anaonekana kutojua uhalifu kamili aliofanya, lakini anaorodhesha uwezekano wote wa kutafuta njia za kutatua mzozo huo.

Anapaswa kukiri hili, maovu yangu ni mengi. Sijui nilichofanya. Mungu wangu azimize, achilia, zuia hasira ya moyo wako.

Usijali makosa yangu, pokea maombi yangu, na ugeuze dhambi zangu kuwa wema. Mhasiriwa huomba msamaha kwa mungu na mtazamo wa ulimwengu wa dhambi. Anasema, kwa habari ya kosa, uovu, uasi na dhambi, nimemkosea Mungu wangu, nimemtenda dhambi mungu wangu wa kike.

Kisha anaendelea kutaja dhambi hususa katika jitihada ya kupata kibali cha mungu. Anasema, nilifanya kosa dhidi ya mungu aliyeniumba. Nilifanya chukizo, sikuzote kutenda maovu.

Nilitamani mali nyingi. Nilitamani fedha ya thamani. Katika kitabu cha Ayubu, marafiki pia wanaonekana kupendekeza kwamba Ayubu anaweza kurejeshwa kwa njia ya uchawi wa kimungu.

Tunaona hili kwa njia kadhaa. Kwanza, kama ilivyo katika mbinu ya uzushi huu, Elifazi anamkumbusha tena Ayubu amgeukie Mungu katika sala. Katika hotuba yake ya kwanza, Elifazi anamhimiza Ayubu, kama mimi, ningemtafuta Mungu na kwa Mungu, ningetoa sababu yangu.

Anafuata hili kwa kusisitiza kwamba kunyenyekea kwa Mungu huleta baraka. Katika sura ya tano, mstari wa 17, anasema, tazama, amebarikiwa mtu ambaye Mungu anamkemea. Kwa hiyo, usidharau adabu ya Mwenyezi.

Ingawa hatumii istilahi iliyo wazi ya maombi, pendekezo ni kwamba kama Ayubu angenyenyekea njia za Mungu, kwa makisio, kama angeomba kwa unyenyekevu, yote yangekuwa sawa. Hata hivyo, Ayubu ni mpiganaji. Kwa hiyo, Elifazi lazima arudi na onyo katika hotuba yake ya pili kuhusu kukataa kwa hatari kwa Ayubu kujisalimisha katika maombi.

Katika sura ya 15, mstari wa 12 na 13, Elifazi anasema, kwa nini moyo wako wakuchukua mbali? Kwa nini macho yako yanaangaza hata ukageuza roho yako dhidi ya Mungu na kutoa maneno kama haya kinywani mwako? Maana yake ni kwamba badala ya kupata upatanisho kupitia maombi ya kusamehewa, Ayubu anazidi kumuudhi Mungu kwa milipuko yake ya kila mara. Katika hotuba ya tatu, Elifazi anarudia msihi wake mbaya zaidi wa Ayubu kumwomba Mungu. Anatoa mwito mrefu wa maombi katika kilele cha hotuba yake.

Katika sura ya 22, mstari wa 21 hadi 23, unakubaliana na Mungu na uwe na amani. Kwa hiyo, mema yatakuja. Pokea mafundisho kutoka kinywani mwake na maneno yake yaweke moyoni mwako.

Ukirudi kwa Mwenyezi, utajengwa. Elifazi afuata na ombi moja la mwisho la tokeo lenye furaha linalongoja sala ya toba. Utajifurahisha kwa Mwenyezi na kuinua uso wako kwa Mungu.

Utaomba kwake naye atakusikia. Utatimiza nadhiri zako. Ni wazi kwamba Elifazi anaelewa kwamba azimio la hali ngumu ya Ayubu linategemea sala ya kurejesha, ambayo yaelekea iliigwa na sala za kiama zinazotolewa na wenye kuteseka wacha Mungu katika masimulizi haya.

Zaidi ya hayo, sababu nyingine moja inakuwa muhimu. Mfululizo wa uzushi wa Mesopotamia unatoa ufahamu juu ya mgongano wa Elifazi ulio wazi zaidi na Ayubu. Katika hotuba yake ya tatu, Elifazi anamweleza Ayubu orodha ndefu ya maovu ambayo Ayubu amefanya.

Anasema, kwa kuwa umeweka rehani kwa ndugu zako bure na kuwavua nguo walio uchi. Hukumpa maji kunywa yeye aliyechoka. Umewanyima mkate wenye njaa.

Mtu mwenye mamlaka alimiliki ardhi na mtu aliyependelewa aliishi ndani yake. Umewafukuza wajane mikono mitupu, na mikono ya yatima imepondwa. Ayubu 22.6-9. Kwa kuzingatia mfululizo wa uzushi, kuna uwezekano kwamba kwa kuwa Ayubu amekataa kuungama dhambi zozote kwa Mungu, anachofanya Elifazi ni kutoa msukumo fulani.

Badala ya kueleza tu zambi, ambazo anawazia Ayubu kuwa ametenda, Elifazi anaonekana kuwa anatararisha njia ya kugeuzwa kwa Ayubu kwa kutoa orodha ya matendo maovu ya kawaida ambayo Ayubu angeweza kuyakubali. Kwa kufanya hivyo, Ayubu anahakikishiwa kwamba atarudishwa kwenye kibali cha kimungu ikiwa atakubali tu uovu, unaojulikana au usiojulikana. Kundi la tatu ambalo ningemwona Elifazi akiwa sambamba na hekima ya Mesopotamia itakuwa hekima ya kimantiki.

Kiungo cha mwisho kati ya waandishi na wahenga wa Mesopotamia na marafiki wa Ayubu ni hekima ya kibinadamu. Hekima inahusishwa na ufunuo maalum kutoka kwa ulimwengu wa kiungu. Imechanwa tena, inasisitiza umuhimu kwamba uaguzi ulichukua katika mtazamo wa hekima wa Mesopotamia.

Anasema kuwa, sayansi ya kimapokeo ya uaguzi ilidaiwa kuwa na asili ya mbinguni. Ilifuatiliwa hadi kwa Enma Druranki, aliyekuwa mfalme wa Sippar, ambaye alihitaji ujuzi wake kwa ufunuo wa mbinguni. Uaguzi uliunda uhusiano kati ya hekima ya mambo ya vitendo na mafumbo ya ibada.

Mwenye busara alikuwa mwanzilishi ambaye aliweza kuziba pengo hilo kwa mafanikio. Uaguzi ulitoa ufahamu juu ya asili ya ukweli, hivyo kuunda njia ya ufunuo ya kupata ujuzi wa mambo ya kawaida lakini yasiyobadilika ya ukweli. Msomi mmoja ameona, kwamba badala ya kujaribu kugeuza uhalisi, uaguzi unaweza kuonwa kuwa uwezo wa kutambua sheria zinazounganisha mambo mbalimbali ya uhalisi.

Lester Grabb amesema kwa njia hii, hekima inaingiliana na nyanja zisizo za kawaida na za kawaida kwa njia ile ile inaingiliana na kazi za makuhani, manabii, waaguzi, na kadhalika. Tunaona hili katika maandiko kadhaa ya Mashariki ya Karibu ya kale, ambayo hekima inaunganishwa na ufunuo kutoka kwa ulimwengu usio wa kawaida. Mgonjwa katika Ludlu bel nemeqi anatambua umuhimu wa uaguzi kama njia ya urejesho na kwa hiyo anaomba njia hii kama njia ya kumtuliza Mungu aliyeudhika.

Ludlu bel Nemeqi anasema hivi, viungo vya ishara vinachanganyikiwa na kunichoma kila siku. Ishara ya mtabiri na kuhani wa ndoto haielezi hali yangu. Mwaguzi kwa ukaguzi wake hajapata mzizi wa jambo hilo, wala kuhani wa ndoto pamoja na utoaji wake wa sadaka hajafafanua kesi yangu.

Nilitafuta upendeleo wa roho, lakini hakunipa nuru. Na kuhani wa uwongo na ibada yake hakutuliza ghadhabu ya kimungu. Ujuzi huu maalum wa uaguzi unaweza kutokea kupitia njia mbalimbali.

Moja ilikuwa kupitia ndoto ambazo mungu alijifunua. Kwa mfano, mgonjwa katika Ludlu bel Nemeqi amemfunulia kupitia mfululizo wa ndoto ambazo Marduk anakusudia kumrejesha. Anaelezea aura ya spectral ya uzoefu wa ndoto.

Anasema hivi, mkono wake ulikuwa mzito juu yangu. Sikuweza kuvumilia. Hofu yangu kwake ilikuwa ya kutisha.

Uso wake mkali ulikuwa kimbunga. Alisimama juu yangu. Mwili wangu ulikuwa umekufa ganzi.

Kwa kupendeza, kama sehemu ya tukio hilo la ndoto, kasisi wa uwongo hutumiwa kupeleka kwa mgonjwa, habari njema ambayo Marduk ameona inafaa kumrejesha.

Inasema hivi, kasisi wa uwongo akiwa amebeba kibao, Marduk amenituma. Nimeleta ustawi kutoka kwa mikono safi ya Marduk.

Nimeleta mafanikio. Kwa hivyo, uzoefu wa ndoto ulikuwa sehemu muhimu ya ufunuo kutoka kwa ulimwengu wa kimungu na sehemu muhimu katika hekima ya Mesopotamia. Katika theodicy ya Babiloni, mshauri mwenye hekima vilevile anatambua umaana wa makao ya roho yenye ulinzi.

Inasema, anayemngoja Mungu wake ana malaika anayemlinda. Kwa mgonjwa katika Ludlu, suluhisho pekee la uhakika kwa tatizo lake lilikuwa sala ya maombezi kwa Mungu, shauri, ambalo linasikika kuwa linafanana sana na shauri lililotolewa na Elifazi. Kwa ajili yangu mwenyewe, nilizingatia dua na sala.

Kwangu mimi, maombi yalikuwa busara, toa sheria yangu. Njia hizi za urejeshaji zilikuwa tumaini pekee kwa mgonjwa asiye na shida. Na katika kitabu cha Ayubu, tunaona ukweli kama huo.

Mshauri mkuu kati ya marafiki wa Ayubu anasimulia katika hotuba yake ya ufunguzi, tukio la pekee la ufunuo ambapo alipokea ujumbe kutoka katika makao ya roho, kutoka kwa zuka lililomtokea katikati ya usiku. Inasema katika sura ya nne, sasa neno lililetwa kwangu kwa siri. Sikio langu likapokea mnong'ono wake.

Katikati ya mawazo ya maono ya usiku, usingizi mzito uwajiliapo wanadamu, hofu ilinijia na kutetemeka, ambayo mifupa yangu yote ilitetemeka. Anaelezea mgeni wake kama roho na umbo. Kwa kuzingatia ufanano katika maelezo ya Elifazi ya ziara yake ya usiku kwa maelezo katika Ludlu bel nemeqi, kuna uwezekano kabisa kwamba Elifazi aliota ndoto.

Ndoto hiyo inatoa muktadha wa ajabu wa ufunuo ili kuwasiliana na Elifazi ukweli kuhusu ulimwengu mzima wa dhambi ya binadamu. Elifazi anatumia uzoefu huo ili kuongeza kutegemeka kwake na kuongeza uzito kwa shauri lake. Matumizi ya Elifazi ya ufunuo maalum si ya kawaida katika mkusanyiko wa fasihi ya hekima ya Kiebrania.

Si mara nyingi wahenga huripoti ziara za usiku kutoka ulimwengu wa roho. Hata hivyo, matumizi ya Elifazi hayo yanapatana na akili dhidi ya msingi wa hekima ya Mesopotamia. Ufanano huo unatoa pendekezo zaidi kwamba Elifazi anafanya kazi kutoka ndani ya mapokeo ya hekima ya Mesopotamia.

Kwa kuongezea, Elifazi atoa dokezo la kuondoka kwa malaika mfadhili kutoka kwa Ayubu, ishara fulani kwamba mungu huyo amechukizwa. Katikati ya hotuba yake ya kwanza, Elifazi anarejezea kupoteza kwa mwenye kuteseka hekima ya kimalaika, na maombezi ya malaika. Anasema katika Ayubu 5:1, piga sasa, je, kuna yeyote atakayekuitikia? Je, utamgeukia nani kati ya watakatifu? Kuna vidokezo vingine vya wazo hili njiani katika hotuba zake.

Kwa kielelezo, katika kufafanua wazo lake la kuteseka kwa kurekebisha, inaonekana kwamba Elifazi alipendekeza kulindwa kutokana na roho waovu wanaohofiwa kuwa wanaharibu ainabinadamu. Katika sura ya tano, anasema, utafichwa na mpigo wa ulimi na hautaogopa uharibifu utakapokuja. Katika uharibifu na njaa, utacheke.

Yaelekea ulinzi huo unatokana na kuwapo kwa roho ya ulinzi au malaika anayewachunga wanyoofu na kudumisha kibali cha Mungu. Labda uwongo pia unaweza kupatikana katika ahadi ya Elifazi ya kurudishwa kwa Ayubu ikiwa Ayubu angetii shauri lake. Utamwomba naye atakusikia.

Ayubu 22:26. kwa kuzingatia ukamilifu wa uungu wa Elifazi, mtu anaweza kuamini kwamba hili linatimizwa kupitia ulinzi wa kiumbe cha roho. Hatimaye, Elifazi anaomba maombi ya maombezi kama njia pekee ya urejesho. Anasema, kama mimi, ningemtafuta Mungu, na kwa Mungu, ningeweka shauri langu.

Katika ombi la mwisho la hotuba yake ya tatu, Elifazi atoa ombi moja la mwisho. Anasema, patana na Mungu, uwe na amani, ndivyo mema yatakavyokujia. Kwa sababu hiyo, utafanya maombi yako kwake naye atakusikia.

Utatimiza nadhiri zako. Shauri la Elifazi linafanana kwa uwazi na njia ya mgonjwa katika Lulu Bel-Nemchi na vitabu hivi vingine vya kale vya Mashariki ya Karibu vya theodicy. Hili linapendekeza kwamba Elifazi ameegegemezwa imara katika mapokeo ya hekima ya Mesopotamia, ambayo nimebishana yangeonyeshwa katika mapokeo ya hekima ya Waedomu ambayo alikuwa sehemu yake.

Sasa, tunapokuja kwenye hotuba za Elifazi katika maandiko ya Biblia, tunahitaji kuangazia baadhi ya mambo ambayo ni muhimu na muhimu katika kuelewa ujumbe ambao anakusudia kuwasilisha. Nilipozitazama hotuba mbalimbali za Elifazi na kusoma historia yao ya mapokezi katika tafsiri yote ya kanisa, na vile vile fasihi ya awali ya Kiyahudi ya Hekalu la Pili, nilifikia hitimisho kwamba kulikuwa na sehemu kadhaa za Elifazi ambazo zilikuwa zikigeuza mambo ambayo wafasiri ama walimjia Elifazi kama mkosoaji mkali au kama mtu mwenye hekima. Na kwa hivyo, kulikuwa na aina nane tofauti ambazo wakalimani walielekea kuangalia ili kuamua kama Elifazi angeonekana kama mhusika anayefaa au mhusika asiyefaa.

Ninabishana kuwa kuna kitu katikati. Yeye ni mwenye tabia nzuri zaidi kuliko mhusika asiyefaa kwa maana kwamba amejikita katika mapokeo ya hekima ya Mesopotamia, lakini hatimaye hekima yake ina upungufu. Na kwa hivyo, kazi katika kitabu hiki ni kuonyesha kwamba hata mapokeo bora zaidi ya hekima ya kibinadamu yanapungukiwa ili kufahamu kikamilifu maana ya mateso yasiyo na hatia, ya haki kama yanavyokabiliana nayo katika muktadha wa uadilifu na uadilifu wa Mungu.

Kwa hivyo, hapa kuna mambo ambayo wakalimani waliangalia. Walitazama sauti ya Elifazi. Tunaona katika sauti ya hotuba zake, anaanza kwa njia inayoonekana kuwa ya upole na ya upole, lakini mwisho wa hotuba, anamshtaki Ayubu kwa orodha ya dhambi chafu.

Kwa hivyo, kuelewa sauti yake ni kipengele kimoja. Kitu kingine ambacho wafasiri wameangalia ni kusudi kubwa na jukumu la Elifazi katika nafasi yake kati ya wahusika wa Ayubu. Kwa maneno mengine, je, aliweka mfano, dhana kwa wengine? Na ikiwa ni hivyo, hiyo inahusiana vipi na umuhimu wake katika kitabu? Wengine waliangalia asili ya imani ya kitheolojia inayotegemeza theodicy yake.

Kwa maneno mengine, ni mafundisho gani ya kitheolojia yaliyokuwa yakimsukuma? Na kisha moja ya vipengele muhimu ilikuwa asili, kusudi, na thamani ya fundisho la Elifazi la kulipiza kisasi, hasa tukiangalia Ayubu 4. Kwa hakika, ningeenda hadi kusema, hii ni aina ya kifungu cha maji. Jinsi unavyoelewa Elifazi katika Ayubu 4:5-11 huamua jinsi unavyomwona kama mhusika katika kitabu. Mambo mengine pia yalikuwa muhimu, bila shaka, kuangalia mwingiliano huu wa kimalaika au roho wakati wa maono yake ya ndoto katika Ayubu 4:12-21. Kuangalia jinsi anavyozungumza juu ya mateso ya kurekebisha katika sura ya tano.

Kwa hivyo, anazungumza juu ya mateso kama njia ya wema na ukuaji. Na kisha ukiangalia hadhi yake kama mpatanishi anayeongoza na kiongozi mkuu wa serikali. Katika sura ya 15, katika hotuba yake ya pili, anavutia mapokeo ya hekima na inaonekana kumweka kama hadhi ya mwanasiasa mzee miongoni mwa wahenga.

Na kwa hivyo, inaelekea kusababisha mtazamo wa juu juu yake ikiwa hiyo inaeleweka katika muktadha huo. Pia tukiangalia jinsi Elifazi anavyotumia hii inayoitwa orodha ya dhambi katika sura ya 22. Nilitaja hili hapo awali, anapitia orodha ya dhambi, inaonekana kama kielelezo cha Ayubu kuungama.

Kwa hiyo, kuelewa kusudi lake ni kufanya hivyo. Na kisha bila shaka, kuangalia kwa nini Yehova anamkemea mwishoni mwa kitabu. Katika Ayubu 42:7, Yehova anamwambia Ayubu kwamba marafiki hawakuzungumza sawa kumhusu.

Kwa hiyo, ninachotaka kufanya ni kuangalia kwa ufupi baadhi ya kanuni kuu za hotuba hizi ambazo Elifazi anazitoa na kuzisoma baadhi ya maandiko muhimu ambayo yangetusaidia kuelewa kinachoendelea. Hotuba ya kwanza ya Ayubu inatia ndani sura ya nne na ya tano. Wafasiri na wafasiri wengi wanatambua kwamba kimsingi kuna sehemu mbili hapa na zinaangukia kwa usawa katika migawanyo ya sura.

Sehemu ya kwanza itakuwa sura ya nne, mbili hadi 21, na sehemu ya pili, sura ya tano, moja hadi 27. Sehemu hizi kwa kawaida huainishwa chini ya aina ya usemi wa

mabishano. Hii inafafanuliwa kama mabishano kati ya pande mbili au zaidi zinazoshikilia maoni tofauti.

Hii ni kawaida ya mazungumzo kati ya watu wenye busara, na wahenga ambao wanashindana kwa msingi. Pia hutokea kati ya walalamikaji mahakamani, na vilevile mara nyingi kati ya manabii na watu wakati manabii wanakuja kukabiliana nao kuhusu ukiukaji wa maagano. Kufuatia fomula ya utangulizi, ambayo hutokea mwanzoni mwa kila hotuba ya Elifazi, ambayo ni kisha Elifazi akajibu na kusema kwamba sura ya nne ina beti mbili kubwa na ndogo nne.

Tunaweza kuainisha kwa njia hii. Kimsingi kuna sehemu nne za sura ya nne. Elifazi anaanza kwa kumwonya Ayubu katika mstari wa pili hadi wa nne kwa msingi wa matendo yake ya awali ya uadilifu kwamba tumaini liko mbele yake ikiwa atatubu na kunyenyekeka.

Kwa hiyo, tangu mwanzo kabisa, Elifazi anajaribu kumsogeza Ayubu kuelekea mahali pa kutuliza kimungu, kuelekea mahali pa azimio kwa toba na kughairi dhambi zake. Katika sehemu ya pili, sura ya nne, aya ya tano hadi 11, hii inatoa kiini cha hoja ya Elifazi ya kuadhibu kwamba wasio na hatia hawawezi kuangamia kama waovu wanavyofanya. Na hii ni kanuni isiyobadilika kwa Elifazi kwamba kuna tofauti za wazi kati ya wenye haki na waovu.

Mwenye haki hawezi kuangamia kama waovu wanavyofanya. Katika sura ya nne, mstari wa 12 hadi 16, tunaona sehemu ya tatu. Hapa ndipo Elifazi anasimulia njozi yake ya kusikia iliyotukia wakati wa usiku.

Na katika sehemu hii, analeta ufunuo wa kimungu, hekima hii ya kimantiki ili kuthibitisha uhalali wa shauri lake. Kimsingi anasema, najua hii ni kweli kwa sababu sio tu ninayosema, lakini nimepokea ufunuo maalum kutoka ulimwengu wa roho. Na kisha sehemu ya nne ni sura ya nne, aya ya 17 hadi 21.

Na hapo tunaona yaliyomo katika ufunuo huu maalum, ambao Elifazi anapokea kutoka kwa roho. Katika sura ya tano, kuna beti tatu na tutaifikia baada ya muda mfupi. Katika tungo hizo, anazungumza kuhusu tokeo ikiwa Ayubu atashindwa kutubu na kukosa kupata utulizaji wa kimungu.

Katika sehemu ya kwanza, tukirejea sura ya nne, nataka kulenga kwa muda kwenye aya ya tano hadi ya 11. Katika sehemu hii, Elifazi anaeleza kanuni kuu za kitheolojia za mafundisho yake ya kulipiza kisasi. Sehemu hii imetiwa alama katika mstari wa tano na kiunganishi tofauti, pamoja na mpito kutoka kwa matendo ya Ayubu ya zamani hadi hali yake ya sasa.

Mabadiliko haya yanampa Elifazi fursa ya kufafanua fundisho lake la kulipiza kisasi. Inaishia katika mstari wa 11, Elifazi atumiapo mlinganisho wa simba-mwitu kuunga

mkono maoni yake kuhusu malipo ya kimungu katika mambo ya kibinadamu. Kama ilivyojadiliwa awali, jinsi mfasiri anavyosoma sehemu hii huamua kwa kiasi kikubwa jinsi anavyoelewa Elifazi.

Mshauri mkuu katika sehemu hii anaelezea tasnifu yake na kuithibitisha kwa vielelezo vilivyo wazi kutoka kwa maumbile, hasa akilenga simba. Kuna tumaini kwa Ayubu iwapo angetubu kutokana na ukweli usiochunguzika kwamba ni waovu pekee wanaoangamia. Ayubu anayumba-yumba kwenye njia ielekeayo upotevuni, lakini ana nafasi ya kubadili njia ikiwa anakubali mungu aliyekasirika.

Hatua hii pekee ndiyo itapunguza hasira ya Mungu na kumrudishia Ayubu maisha ya baraka. Elifazi anaanza sehemu hii, Lakini sasa inakujia na huwezi kulipa. Inakugusa na unafadhaika.

Hakika woga wako ndio chanzo chako cha kujiamini na uadilifu wa njia zako ndio tumaini lako. Kumbuka ni nani ambaye hakuwa na hatia aliyewahi kuangamia au wanyoofu wameangamizwa wapi? Kama vile nilivyowaona wale wanaolima uovu na kupanda taabu wakivuna hivyo. Kwa pumzi ya Mungu wanaangamia, na kwa mlipuko wa hasira yake, huwa si kitu.

Kunguruma kwa simba, sauti ya simba mkali na meno ya wana-simba yamevunjika. Simba huangamia kwa kukosa mawindo na watoto wa simba jike hutawanyika. Katika sehemu hii, Elifazi anaweka sauti ya mshauri mwenye ufasaha wa kale wa Mashariki ya Karibu.

Atamrudisha mwenye kuteseka kwenye mtazamo sahihi wa dhambi yake na hatimaye kumrudisha kwenye utii wa lazima kwa mungu aliyeudhika. Ili kuongeza ustadi wa kushawishi kwa hoja yake, Elifazi anatumia taswira zinazozingatiwa kutoka kwa mifumo ya asili na inayotabirika ya kilimo na maisha ya wanyama. Kwa njia fulani, hii inatarajia hotuba ya baadaye ya Yahweh.

Haya yanajumuishwa na mwenye hekima ili kuimarisha mafundisho yake juu ya hatima ya waovu na kuongeza uhitaji wa Ayubu kutubu, kumtuliza mungu aliyekasirika. Na zimejikita katika mada zinazofanana na Mashariki ya Karibu ya zamani na muktadha ambao anatoka. Sehemu inayofuata muhimu ya hotuba za Elifazi ni njozi ya ndoto ya usiku, ambayo inatukia katika sura ya nne, mistari 12 hadi 16 .

Mstari wa 12 ni utangulizi wa ubeti mdogo. Hii inaonyeshwa wazi na mabadiliko ya mada na vile vile aya ya 12 hadi 16 inaunda umoja. Elifazi anaanza hapa kujumuisha uzoefu wake wa maono na maelezo mafupi ya kukutana kwake na kiumbe cha roho.

Katika mstari wa 12, anasema, Neno liliinjia kwa siri. Masikio yangu yalipata mnong'ono wake tu huku kukiwa na mawazo ya kutisha yaliyotokana na maono ya usiku. Usingizi mzito uwajiliapo wanadamu, hofu ilinishika na kutetemeka.

Fremu yangu yote ilitikisika. Roho ilinipita usoni mwangu. Ilifanya nywele za mwili wangu zisimame.

Ilisimama tuli, lakini sikuweza kutambua sifa zake. Umbo lilikuwa mbele ya macho yangu, kimya, na kisha nikasikia sauti. Kukutana huku kwa ndoto kwa wazi kunajumuisha sehemu hii ya hotuba ya kwanza ya Elifazi.

Anaonyesha hapa brashi yake na Mungu. Na hii ni moja ya vifungu vya ajabu sana, kwa kweli katika Maandiko yote. Anasema kuwa ni neno linalomjia kwa siri.

Hili ni neno lisilo la kawaida. Ilikuwa kwake kwa siri au kwa siri. Wengine wanaamini kuwa hili ni neno la kiufundi la ufunuo, lakini maelezo yasiyo ya kawaida ya ufunuo yanaonekana kupinga hilo.

Badala yake, anaonekana kusema tu, kwamba Mungu amempa ufunuo fulani kupitia njia ya kiumbe huyu wa kiroho, ambao ulikuwa na matokeo ya kushangaza ya kisaikolojia juu yake. Anaendelea kueleza mawazo haya ya kufadhaisha yaliyotokana na maono hayo. Kwa kufanya hivyo, wengi wamelinganisha tukio hilo na neno la usingizi mzito katika Maandiko ambalo mahali pengine linatumiwa kwa kukutana na Mungu.

Hasa, Ibrahimu mwenyewe anaanguka katika usingizi mzito katika Mwanzo 15 wakati Bwana Yahwe anamtokea. Katika Mwanzo 15:12, Ibrahimu, msimulizi anaeleza hili, na kuna baadhi ya mambo yanayofanana sana na taswira ya Elifazi. Katika Mwanzo 15:12, jua lilipokuwa likichwa, usingizi mzito ulimjia Ibrahimu, na tazama, hofu na giza kuu vikamwangukia.

Mwanzo na simulizi la Ayubu hutumia neno hili kumaanisha usingizi mzito kufafanua muktadha wa ufunuo wa kimungu. Rekodi zote mbili zinaonyesha kipengele cha hisia cha ugaidi. Na kwa hivyo, kuna uwezekano wa uhusiano hapa kati ya maelezo haya.

Yaelekea haya yanalenga kupendekeza kwamba ndoto ya kukutana na Elifazi inatokana sana na mazingira ya kale ya Mashariki ya Karibu ambapo Mungu anajifunua kupitia usingizi mzito na ndoto. Elifazi aeleza jambo hilo kuwa woga unaompata, mifupa yake ikitetemeka. Hapa anarejelea mwili wake wote.

Anasema kwamba nywele zake zimesimama. Na kwa kufanya hivyo, anarejesha kwa kiasi kikubwa jinsi ujumbe huu ulivyomgusa na ujumbe ambao anauwasilisha kwa Ayubu. Sehemu inayofuata ya hii ni pale anapoifikishia hadhira yake kiini cha yale yaliyoteremshwa kwake.

Hili linafanyika katika aya kadhaa zinazofuata, kuanzia mstari wa 17. Roho anatoa ujumbe kwa Elifazi ambao kisha anaupoleka kwa wale walio karibu naye. Katika mstari wa 17, anasema, Mwanadamu anayeweza kufa anawezaje kuwa na haki mbele za Mungu? Mtu anawezaje kuwa safi mbele ya Muumba wake? Ikiwa Mungu hawaamini waja wake na anawapa malaika wake upumbavu, basi zaidi sana wale wakaao katika nyumba za udongo, zilizo na msingi wa udongo, watapondwapondwa kama nondo katika anga ya alfajiri hadi machweo, wanaweza kusagwa.

Wangeangamia milele bila mtu yeyote kutambua. Je, hawangekufa ikiwa kamba ya hema yao ingeng'olewa, lakini si kwa sababu ya hekima? Yaliyomo katika ufunuo maalum uliotolewa kwa Elifazi wakati mwingine yameelezewa kuwa ya kitoto.

Inafafanua tena juu ya nia hii ya kurudiwa-rudiwa ya malipo ya kimungu kama muhimu kwa Elifazi. Yaani Mwenyezi Mungu huwalipa na kuwaadhibu watu wema na waovu kwa mujibu wa matendo yao. Na kwa hiyo, kiumbe hiki cha kiroho kinamjia Elifazi naye anatamka hili na Elifazi anapeleka hilo kisha kwa Ayubu na kwa wengine.

Sehemu ya mwisho ya hotuba ya kwanza ya Elifazi ambayo ni muhimu ni zaburi yake inayoonya watu watubu na kukubali karipio la kimungu. Katika sura ya 5, Elifazi anamalizia hotuba yake ya kwanza kwa kusihi kwa ufasaha na kuisimua mwisho kwa Ayubu ili akubali karipio la kimungu, kuungama dhambi zake, na hivyo kupata tena kibali cha kimungu. Kama vile washauri hao wa Mesopotamia, Elifazi asemavyo, kwamba Ayubu amepoteza upendeleo wa kimungu kwa sababu ya dhambi fulani ambayo imempata.

Lakini akikiri, Mungu atamrudishia. Elifazi asema hivi, tazama, amebarikiwa sana mtu yule ambaye Mungu anamkemea. Basi usikatae kuadhibu kwa Mola Mtukufu kwani yeye huleta maumivu, lakini hufunga, hupiga, lakini mikono yake huponya.

Kutoka kwa shida sita atakuokoa na katika saba, hakuna uovu utakaokugusa. Katika njaa amekukomboa na mauti, na katika vita na pigo la upanga, utafichwa na pigo la ulimi, wala hutaogopa wakati uharibifu utakapokuja. Anaendelea kueleza hili kwa undani, jinsi Ayubu atakombolewa, na jinsi wazao wake watakavyoongezeka.

Na kisha anamalizia na rufaa kwa mila yake ya hekima. Tazama, hili tumelichunguza na ni kweli. Afadhali usikilize na uitumie kwa manufaa yako.

Kwa kusema hivi, Elifazi anachota kutoka katika sarafu ya dhana ya mawazo ya kale ya Mashariki ya Karibu. Mada yake inahusu athari ya kiusalama inayoambatana na kuungama dhambi. Mungu amechukizwa na Ayubu, lakini ikiwa Ayubu atakiri tu, Bwana atamrudishia kibali chake.

Ingawa Ayubu anafafanua juu ya kuadibu kwa Mungu kama kunaleta athari ya kustarehesha, inaonekana pia kuna msingi hapa, kipengele cha kudhoofika kinachohusishwa na mungu. Kuna ubatili mdogo ambao umetolewa kwa Mungu. Hii ni kweli katika aya ya 17 na 18.

Yeye husababisha maumivu lakini hufunga, hupiga, lakini huponya. Jambo kuu ni kwamba, mwenye kuteseka hawezi kujua jinsi Mungu ameudhika. Kwa hivyo, mgonjwa lazima akubali tu.

Ni lazima atubu. Ni lazima akiri dhambi yake, akiri kwamba Mungu ndiye mkuu na mwenye enzi kuu, na akiri kwamba sheria za kulipiza kisasi zilikuwa za kweli katika kesi yake mahususi. Na kwa kufanya hivyo, atapata tena kibali kutoka kwa Mungu.

Kusonga kisha kwenye hotuba yake ya pili, tunafika kwenye Ayubu 15. Na katika Ayubu 15, yeye tena, anasisitiza theolojia ya kulipiza kisasi na ufunuo wa kiungu. Aina ya hotuba hii ya pili ni tena, hotuba ya mabishano.

Kufuatia utangulizi wa kitamaduni, hotuba ya pili ya Elifazi ina beti mbili katika mstari wa pili hadi wa 19. Elifazi amkaripia Ayubu kwa kukataa kwake kwa dhahiri kutii shauri la rafiki huyo na kukubaliana na kile ambacho kwake ni kukasirika kwa kimungu dhahiri anakopata kwa njia ya kutuliza. Kwa maneno mengine, Ayubu anakataa kutii shauri la Elifazi.

Sehemu hii inaweza kuainishwa kama dhana ya nusu-ch ambapo Elifazi anabadilishana kati ya kumdhihaki Ayubu kwa kuuliza mfululizo wa maswali ya balagha na kwa kumshutumu moja kwa moja juu ya dhambi. Anadhihaki kupitia maswali ya balagha, kisha anashutumu dhambi. Na kisha anamalizia kwa kufupisha sifa zake za kuwa mwalimu wa hekima.

Katika sehemu ya pili ya hotuba hiyo, ambayo ni mistari 20 hadi 35, Elifazi anageukia tena fundisho lake la kuadhibu kwa kumwonya Ayubu kutokana na mashauri matakatifu ya hekima ya Waedomi, mapokeo ambayo Elifazi ni mtetezi wake mwenye heshima. Nataka nijikite hapa kwenye aya ya saba na ifuatayo ya hotuba hii ya pili. Na hapa katika sehemu hii, ushauri ambao Elifazi anatoa, je, wewe ndiye mtu wa kwanza kuzaliwa? Je! ulitolewa kabla ya vilima? Je, umesikiliza shauri la Mungu? Je, umejilimbikizia hekima hivyo? Unajua nini ambacho hatujui? Unatambua nini ambacho hakionekani kwetu? Wenye mvi na wazee wapo miongoni mwetu siku nyingi kuliko baba yako.

Je, faraja za Mungu ni chache sana kwako? Hata neno lililokusudiwa kwa upole mwisho? Kwa nini moyo wako unakubeba? Kwa nini unaangaza macho yako? Kwa maana unageuza roho yako dhidi ya Mungu, na kutapika maneno kama hayo kutoka kinywani mwako. Anaendelea kueleza kwamba Ayubu si msafi kwa sababu hakuna mwanadamu aliye safi. Mungu hawaamini watakatifu wake.

Ni mbaya zaidi kiasi gani kile kinachochukiwa na kifisadi. Anaendelea kusema, haya tunayokuambia ni yale ambayo watu wenye hekima wametangaza na hawakuwaficha baba zao. Katika sehemu hii, Elifazi anaonyeshwa zaidi katika madai yake.

Anakasirishwa na shauri lake kwamba Ayubu amekataa toleo lake la kumsaidia kupata utulizaji wa kimungu. Katika kumdhihaki Ayubu kupitia mfululizo huu wa maswali ya balagha, kimsingi anadhoofisha kukataa kwa Ayubu kutii. Anasema, ni hekima gani yako hata unakataa kwa urahisi kufuata yale ambayo nimekushauri kufanya? Na anakata rufaa hapa kwa wazo hili la mtu wa kwanza.

Anasema, wewe ndiye mtu wa kwanza kuzaliwa? Ujenzi huu labda unamaanisha wa kwanza wa wanadamu au mwanadamu wa kwanza, Adamu. Wengine wameunganisha jambo hili na hekaya kuhusu Adamu, lakini kuna uwezekano kwamba Elifazi anasema tu, je, wewe ni mwenye hekima sana hata kuwa na hekima kama mwanadamu wa kwanza? Katika ulimwengu wa kale, kile kilichokuwa cha kale kilichukuliwa kuwa na heshima na mamlaka. Hiyo ambayo ilikuwa hivi karibuni ilikuwa ya derivation yenye shaka.

Na hivyo, Elifazi anasema, unawezaje kujidai kuwa na hekima hivyo? Je, una hekima kama yule mtu wa kwanza? Na maana yake ni, bila shaka, kwamba Ayubu si mpumbavu tu, bali yeye ni mwovu na anakataa kutii shauri la Elifazi. Hili basi linatuleta kwenye hotuba ya tatu katika Ayubu 22. Hotuba ya tatu ni ile ambayo Elifazi anasihhi uvumi wa kimungu na kukataa dhambi.

Katika hotuba hii ya tatu, pia anatoa hotuba ya mabishano, lakini hapa anajumuisha, kama katika hotuba ya kwanza, vipengele kadhaa vya wimbo. Mtindo wake unakuwa ukumbusho wa Zaburi. Muundo wa hotuba ni ngumu kuainisha.

Inajumuisha msururu wa maswali ya balagha katika ubeti wa pili hadi wa tano, ikifuatiwa na sehemu kuu ya hotuba. Baadhi hugawanya hili katika vitengo vitano, ambavyo vinajumuisha Elifazi katika sehemu ya kwanza inayobainisha mashtaka dhidi ya Ayubu. Anabainisha ni dhambi gani ambazo Ayubu ametenda.

Na kisha anaendelea kumtisha Ayubu kwamba ikiwa ataendelea kukataa kutii, uovu huo utafuata. Anaendelea kumshutumu Ayubu kwa kudai kimakosa kwamba Mungu hajui, kwa kumwonya Ayubu kwa msingi wa mwisho wa waovu, na kisha hatimaye kumwagiza Ayubu kwa ahadi yenye masharti ya kurudishwa. Ikiwa anatafuta kibali cha kimungu kwa njia ya kutuliza, Mungu atamgeukia.

Ninataka kusoma sehemu ya mwanzo huu na mfululizo wa maswali yake ya balagha, kuanzia mstari wa pili. Je, mwanadamu anaweza kuwa na manufaa kwa Mungu? Je, mwenye utambuzi anaweza kuwa na manufaa kwake? Je! ni furaha kwa Mwenyezi

ikiwa nyinyi ni waadilifu? Je! yeye hufaidika ukiwa mnyofu katika njia zako? Je, ni kwa sababu ya uchamungu wako kwamba atakufungulia kesi akiingia nawe katika mashitaka? Uovu wako si mkubwa, na uovu wako hauna kikomo? Kwa maana umechukua dhamana kutoka kwa ndugu zako bila malipo. Nguo ya walio uchi umeivua.

Umewanyima maji ya kunywa waliozimia. Umewanyima chakula wenye njaa. Kwa mtu mwenye nguvu, ardhi ilikuwa mali, mtu mwenye ubaguzi aliishi ndani yake.

Lakini umewafukuza wajane mikono mitupu. Mikono ya mayatima ilipondwa. Kwa hiyo, mitego inakuzingira, ghafla hofu hukufadhaisha.

Elifazi anageukia katika kifungu hiki kwenye tambiko lake lililoamriwa ambalo kwalo Ayubu anaweza kupata kibali tena kwa Mungu aliyekosewa. Ayubu anapaswa kufuata mwongozo wa Elifazi katika sehemu hii kwa kuungama dhambi zinazojulikana au zisizojulikana, ambazo huenda alizifanya. Kwa kufanya hivyo, maana yake ni kwamba Ayubu anapokiri dhambi yake, uovu wake, Mungu naye atamgeukia Ayubu kwa kibali na kuondoa kutopendezwa kwake.

Katika mistari ya 11 na 12, anaendelea kuzungumzia giza na maji yanayomzunguka Ayubu. Ikiwa kuna giza au la, hauoni. Mafuriko ya maji yanakuzunguka.

Je! Mungu hayuko juu mbinguni? Tazama jinsi nyota zilivyo juu. Hapa anafananisha hali hii ya kukata tamaa isiyo na kikomo ambayo imemkumba Ayubu kupitia picha ya maji yenye msukosuko, giza, na baridi kali, picha ambazo zimeunganishwa mahali pengine na Sheoli na msukosuko wa maji na giza kuu. Kutoka kwa taswira hii, Elifazi anahama kisha hadi kwenye wimbo unaotukuza upitaji wa Mungu.

Waovu walitamka Mungu, tuache peke yetu. Hatuna hamu ya kujua njia zako. Mwenyezi ni nani hata tumtumikie? Naye Elifazi anadokeza kwamba Ayubu ni sehemu ya jamii hiyo mbaya.

Tumaini lake pekee ni kumgeukia Mungu kwa kukubali, toba, na kunyenyekea. Na kwa kufanya hivyo tena, kupata tena kibali cha Mungu. Kwa hiyo, kwa ufupi, ningesema kwamba Elifazi, anaposonga mbele katika hotuba zake tatu, anazingatia kanuni kadhaa muhimu.

Hiyo ni theolojia ya kulipiza kisasi, chanzo chake cha mamlaka ya hekima katika ufunuo wake maalum, kuagiza kwake uvumi wa kimungu na kutuliza, na mkazo wake kwamba Ayubu anahitaji kukataa dhambi yake na kujinyenyekeza kwa Mungu. Na kwa kufanya hivyo, atapata kibali cha kimungu. Hii inatuleta basi kwenye hitimisho na kifungu hiki cha mwisho ambapo Yehova anamkemea Elifazi katika marafiki wengine.

Na swali linakuwa, kwa nini Elifazi anaonyeshwa hasa hapa katika karipio? Katika sehemu hii katika Ayubu 42:7, Yehova anamwambia Ayubu kwamba Elifazi na marafiki wengine wametenda dhambi. Ayubu 42.7 na 8 zinasomeka hivi. Basi, baada ya BWANA kumwambia Ayubu maneno hayo, BWANA akamwambia Elifazi, Mtamani, hasira yangu inawaka juu yako na juu ya rafiki zako wawili kwa sababu hamkuniambia yaliyo sawa kama alivyosema mtumishi wangu Ayubu.

Na sasa jichukulieni ng'ombe waume saba, na kondoo waume saba, mkamwendee mtumishi wangu Ayubu, mkajitolee sadaka ya kuteketezwa. Ayubu, mtumishi wangu atakuombea kwa maana nitayajali maombi yake ya kutokutendea sawasawa na upumbavu wako kwa maana hukunena nami yaliyo sawa kama alivyosema mtumishi wangu Ayubu. Majadiliano mengi yamejikita kwenye andiko hili katika kutafuta kujua nini maana ya aya hizi. Je, yanahusiana vipi na hotuba za wanadamu na za kimungu zilizotangulia? Na ni nini asili ya lawama ambayo Yehova hutamka dhidi ya Elifazi na marafiki wengine? Hata kwa nini ananyamaza kuhusu Elihu? Masuala muhimu yanahusiana na maana ya kifungu, kwangu, wakati mwingine hutafsiriwa kama kunihusu au juu yangu, na vile vile kitu cha moja kwa moja, kile ambacho ni sawa, ambacho haujazungumza kile ambacho ni sawa kwangu au juu yangu.

Ingawa Yehova anatangaza kwamba Elifazi na marafiki hao wawili hawajazungumza sawa juu yangu au kwangu kama mtumishi wake Ayubu alivyofanya, bado Ayubu mwenyewe amekemewa na Yehova katika hotuba za Yehova. Kwa mfano, katika Ayubu 38:2, Bwana asema, ni nani huyu atiaye mashauri giza kwa maneno yasiyo na maarifa? Na Ayubu anaendelea kutubu katika 42:1-6. Swali la kuudhi linakuwa njia ambayo Ayubu amesema kwa usahihi kumhusu Mungu, lakini marafiki hawakufanya hivyo. Je, maudhui au namna ya hotuba za Ayubu ni bora kuliko za marafiki? Na marafiki wanakaripiwa kwa ajili gani hasa? Kwa usahihi zaidi, suala linalohusika liko katika asili ya karipio la Elifazi na jinsi karipio hili linavyofafanua jukumu lake na madhumuni katika kitabu, pamoja na kile kinachosema kuhusu nafasi yake ya kitheolojia.

Wafasiri wengi wamechukua kijadi maneno, uwongo au kwangu kuashiria kunihusu. Msomi mmoja, kwa mfano, anabisha kwamba maana ni yangu na anaelekeza kwenye Mwanzo 20 :2, Ibrahimu alizungumza juu ya Sara, mke wake. Vivyo hivyo, Edward Dorm anaelekeza kwenye Yeremia 40:16 kama kielelezo cha maana ya kuzungumza juu ya somo la mtu fulani.

Unasema uwongo kuhusu Ishmaeli. Kwa tafsiri hii, Yehova anamkemea Elifazi na marafiki wengine, hasa kwa maudhui ya hotuba zao, na kile ambacho wamesema kuhusu Mungu. Hawajazungumza ipasavyo kwa sababu mwelekeo wao wa kitheolojia kwa kudokeza ni wa kimakosa na mbinu yao kwa Ayubu ni ya kudhuru.

Majadiliano ya hivi majuzi, hata hivyo, ya Daniel Timmer yamepinga kwa ushawishi kwamba maana ya kifungu hiki inafaa kutafsiriwa kwangu. Na kwamba hii inafaa zaidi

muktadha kwa sababu kadhaa. Anapendekeza basi kwamba karipio hilo linahusu zaidi si kwa yale marafiki wamesema, bali kwa yale ambayo hawajasema.

Tunaona hii kutoka pembe kadhaa. Kwanza, kihusishi 'el, ambacho kinatumika hapa, kinatumika mara tatu baada ya kitenzi cha kuzungumza katika muktadha wa karibu. Tukio la kwanza ni la kuamua kwa matumizi yanayofuata.

Katika mstari wa saba, simulizi linasema, sasa, baada ya Yehova kusema maneno haya kwa Ayubu. Na kishazi hiki kinatumia neno kwa kusema, devar, na pia kihusishi hiki 'el. Maana ya kihusishi katika kifungu hiki cha kwanza ni wazi kwa.

Yehova amesema machache au hakusema lolote kuhusu Ayubu katika yaliyotangulia, lakini ameelekeza hotuba zake kwa Ayubu. Na tafsiri nyingi huitafsiri hivi. Kama muktadha wa karibu, matumizi haya ni ya kuamua kwa matukio mawili yanayofuata katika aya zifuatazo.

Yehova anamkaripia Elifazi na marafiki wengine kwa kutozungumza naye ipasavyo, kwa kuwa Ayubu amesema naye kwa njia ifaayo kwa kutubu matamshi yake ya bila kufikiri. Pili, matoleo ya kale yanaunga mkono, au angalau hayapingani na maana ya to kwa kihusishi katika aya hii na yanaelekeza mbali na maana ya kuhusiana. Kwa mfano, Septuagint inatafsiri hii kwa enopian, ambayo inapendekeza kabla au kwa, na Vulgate ina akidi, ambayo pia inapendekeza hapo awali kama eneo la anga, badala ya kunihusu au kunihusu.

Tatu, uchunguzi wa matukio ya kitenzi devar kuzungumza na kihusishi 'el to katika Ayubu unathibitisha au unaonyesha kwamba tarehe ya kitu kisicho cha moja kwa moja inatazamwa kila wakati, badala ya maana ya kuhusika. Timmer anasema kuwa hivyo ndivyo hali inavyoenea kwa ujenzi huu katika maandiko yote ya Kiebrania. Nne, dokezo muhimu kwa maana ya kishazi hiki inapatikana katika uhusiano wa kauli hii na ukosoaji wa Ayubu unaopatikana katika hotuba za kimungu.

Haya yanatokea katika sura ya 38 hadi 41. Tayari Yehova ameshughulikia na kuyakemea maneno ya Ayubu katika hotuba zake mbili za makabiliano zilizopanuliwa. Ukweli huu una maana mbili kwa maana ya mistari hii 42 :7 na 8. Rejeo la Yehova hapa kwa yale ambayo Ayubu amesema kwa usahihi, vis-a-vis yale marafiki watatu wamesema, yaelekea hairejelei yale ambayo Ayubu ametamka katika mazungumzo kwani hilo lingekuwa lisilo la kawaida na lisilolingana.

Tayari Yehova ameshughulikia maudhui ya hotuba hizo katika hotuba zake za awali. Inaonekana zaidi kwamba anarejelea matamshi yaliyotangulia, yaani, toba iliyopanuliwa ya Ayubu katika 42.1 hadi 6. Nambari ya pili, kwa kuwa Ayubu anakemea, kwa kuwa Yehova anamkemea Ayubu mapema kwa maudhui ya hotuba zake, hakuna uwezekano mkubwa kwamba sasa anaonyesha kuidhinishwa kwao na maudhui yake ikilinganishwa na maudhui ya hotuba za rafiki. Kwa maneno mengine,

haiwezekani kwamba sasa angekuwa akisema kwamba aliidhinisha kile Ayubu alisema kwani hapo awali anaonekana kuwa alimkemea Ayubu katika hotuba yake ya ufunguzi.

Mambo haya yanaelekeza katika mwelekeo wa kutafuta suluhu katika muktadha wa haraka zaidi wa toba ya Ayubu katika mstari wa 1 hadi 6. Kisha hatimaye, nikitazama kishazi hicho, kilicho sawa, ambacho marafiki hawajasema lililo sawa kwangu. Hii pia inaunga mkono maoni kwamba toba ya Ayubu katika mstari wa 1 hadi 6 inatazamwa. Kirai hiki kinapotumiwa na neno la kuzungumza kinatumika katika matukio machache tu na inarejelea bila shaka yale ambayo ni hakika, yaliyotatuliwa, yaliyothibitishwa, au yanayoaminika.

Katika Mwanzo 41, neno hili linamaanisha neno au jambo ambalo limehakikishwa na Mungu. Katika Kumbukumbu la Torati 13 na 17, ni neno au taarifa ambayo ni ya kutegemewa na ya hakika, kwa hiyo ni ya lazima katika kesi ya kisheria. Zaburi ya 5 inazungumza juu ya mtenda maovu ambaye ndani yake hakuna ukweli ambao si kitu cha kutegemewa au hakika unaopatikana kinywani mwake.

Kinyume cha kile kinachotatuliwa au kutegemewa katika muktadha huu ni upumbavu, ambao ni upumbavu. Neno hili la mwisho limetumika mara mbili katika Ayubu, mmoja wa mke wa Ayubu, ambaye anafanya sehemu ya mwanamke mpumbavu katika 2:10 na kama rejeleo la wapumbavu wasio na akili wanaodhihaki maafa ya Ayubu katika sura ya 30, mstari wa 8, Elifazi na marafiki wengine, kama Timuri anavyokiri, hawafafanuliwa kuwa walisema jambo ambalo ni upumbavu. Upumbavu wao si kusema ukweli kama Ayubu alivyosema.

Kwa hivyo basi ikiwa Ayubu amekemewa mapema na Bwana kwa maudhui ya hotuba zake, kama tulivyopendekeza, ni nini basi kauli ya kuaminika au uhakika ambayo Ayubu ametoa tofauti na marafiki? Inaonekana kwamba kutokana na muktadha, inarejelea kauli yake iliyopanuliwa ya toba katika mstari wa 1 hadi 6. Marafiki wanashtakiwa kwa kutosema maneno fulani na ya kutegemewa kwa Yehova kwa sababu hawajajinyenyekeza ili kutubu kwenye tovuti ya theophany kama Ayubu alivyo, na bado hawajakemewa kwa ajili ya unyonge ambao walimwendea Ayubu na kujivuna walizungumza kwao wenyewe majukumu ya uungu. Kwa hiyo, mashitaka, ambayo Yahwe anayaweka kwa Elifazi yanaonekana kuwa na kufanya zaidi na majivuno yake na kushindwa kujinyenyekeza mbele za BWANA katika toba. Akiwa mshauri anayetaka kumleta Ayubu kwenye toba na utakaso wa kiibada, yeye mwenyewe sasa anazihitaji kwa sababu hajajinyenyekeza mbele za Mungu katikati ya mashambulizi yake ya maneno.

Kwa hivyo, ningepinga kukemea kwa Yehova hakushughulikii sana yaliyomo katika hotuba za Elifazi kwa kila mtu, lakini badala yake na tabia ya kiburi ambayo Elifazi amejidai nayo. Si kusema kwamba Yehova anakubaliana kabisa na kile Elifazi amesema kupendekeza hii itakuwa kusoma sana katika muktadha. Badala yake,

inaonekana kwamba Yehova yuko kimya kuhusu yaliyomo katika hotuba za Elifazi, lakini anachukizwa sana na mkao thabiti wa Elifazi.

Elifazi amejivuna kusema bila shaka na bila kupingwa kama msemaji wa Mungu. Na Yehova sasa anamlazimisha kutubu kwa unyonge huu. Vidokezo vya ustadi wa kitabu hiki ndivyo vinavyojitokeza.

Taratibu za kale za Mashariki ya Karibu, ambazo zilipongeza utii na utakaso, wakati mshauri angemwongoza mgonjwa kwenye toba zimegeuza meza. Mshauri mwenyewe lazima sasa atafute upatanisho wa kunyenyekeza na mungu aliyeudhika chini ya mwamvuli wa mgonjwa. Hii ni sawa na njama ya zamani.

Kwa hiyo, uchanganuzi huu uliotangulia wa sehemu hizi za hotuba za Elifazi umetaka kukazia ukweli kwamba Elifazi katika daraka lake kama mshauri wa kale wa Mashariki ya Karibu amekita hekima yake katika hekima ya Mesopotamia ya kale. Na kwa kufanya hivyo, ametafuta kumleta Ayubu kwenye mahali pa kutuliza kimungu lakini ameshindwa. Kukusanya umaizi huu hutoa ufahamu wazi zaidi wa jukumu na madhumuni ya Elifazi.

Yeye ndiye mshauri anayepaswa kumleta Ayubu kwenye toba lakini hatimaye anashindwa kufanya hivyo. Kwa hivyo, kwa kumalizia, nimetoa hapa tathmini mpya na kwa kiasi fulani ndogo ya mpatanishi mkuu wa Ayubu kama inavyopatikana katika mizunguko yake ya mazungumzo katika kitabu cha Ayubu. Tuliangalia asili yake inayowezekana katika mtazamo wa ulimwengu wa Mesopotamia.

Tulizungumza kuhusu historia yake ya mapokezi, na baadhi ya utata wa kifasiri unaohusishwa naye. Tuliangazia kifungu muhimu kinachoelezea fundisho lake la kulipiza kisasi, sura ya nne, aya ya saba hadi ya 11. Tuliona jinsi anavyotoa dhana kwa marafiki wengine katika kuelezea kulipiza kisasi kama mpangaji mkuu katika theolojia yake.

Pia tulimtazama Elifazi kwa mtazamo wa hekima ya kale ya Mashariki ya Karibu. Tulimwona kama mjuzi wa Edomu ambaye alifahamu jukumu ambalo mshauri mkuu angechukua. Amejikita katika mapokeo yake ya kitheolojia na hekima, ambayo yalienea katika ulimwengu wa kale.

Na tuliona kwamba haya yalijitokeza karibu na mawazo ya theolojia ya kulipiza kisasi, uchawi wa kimungu, na hekima ya kimantiki. Hatimaye, nilitoa uchanganuzi wa kiufafanuzi wa sehemu muhimu za hotuba za Elifazi. Uchanganuzi huu unaimarisha uhusiano huu kati ya maudhui ya shauri lililotolewa na marafiki na ushauri wa wahenga wengine kutoka Mashariki ya Karibu ya kale ambao pia walikuwa wakitoa theodicy.

Kiungo hiki kinasisitiza kwamba Elifazi hapaswi kuchukuliwa kama mhusika bapa wa sura moja katika kitabu, lakini anapaswa kutazamwa kama mshauri wa hali ya juu ambaye ana uwezo wake, hekima na ufahamu bora wa kibinadamu. Na bado, licha ya hayo, Elifazi anashindwa kuwa mshauri kwa sababu, katika unyonge wake, hajakubali chanzo cha kweli cha hekima, ambacho hakiko katika ndoto za kivuli katika mapokeo ya kale au katika taratibu za kawaida za utakaso wa dini za kale za Mashariki ya Karibu. Badala yake, iko katika Yehova mwenyewe.

Kama vile hotuba za Yahweh zinavyoonyesha, Mungu peke yake ndiye chanzo cha hekima ipitayo nguvu, anayeweza kusuluhisha maswali ya mwisho yanayochochewa na ukomo wa kibinadamu. Kama Wakristo, tunapaswa kufunga kitanzi ili kukiri kwamba karne nyingi baadaye, hekima hii ya kimungu ya Yehova ingetimia katika Mwokozi aliyezaliwa ili kuwakomboa wanadamu waliopotea. Ubinadamu ambao ufahamu wao bora ni upumbavu kwa Mungu, kama 1 Wakorintho 1 inavyotuambia.

Mwokozi huyu angesifiwa kama yule ambaye Mungu alimfanya kuwa hekima yetu, haki yetu, utakaso na ukombozi wetu. Yeye ndiye ambaye ndani yake zimefichwa hazina zote za hekima na maarifa. Ambapo Elifazi alianzisha kama mwenye hekima, Yesu Kristo anakamilisha hekima ya Yahweh.

Yesu Kristo ndiye muunganisho kamili wa hekima ya kimungu na ya kibinadamu, dawa ya mateso ya Ayubu, jibu la hitaji kuu la mwanadamu. Kristo kweli ndiye mshauri wa ajabu ambaye sisi sote tunapaswa kumsikiliza. Asante.

Huyu ni Dk. Kyle Dunham katika mafundisho yake juu ya Elifazi, mwenye hekima mcha Mungu katika Ayubu. Hiki ni kipindi namba mbili, theodicy ya hekima ya Elifazi katika muktadha wa Mashariki ya Karibu ya kale na Maandiko.